

Małgorzata Saar

Współpraca administracji publicznej i przedsiębiorców szansą na rozwój gospodarczy w regionie

Ekonomiczne Problemy Usług nr 99, 137-148

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

MAŁGORZATA SAAR

Urząd Marszałkowski

**WSPÓŁPRACA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ
I PRZEDSIĘBIORCÓW
SZANSĄ NA ROZWÓJ GOSPODARCZY W REGIONIE**

Wprowadzenie

O rozwoju gospodarczym w regionie w dużej mierze stanowi przedsiębiorczość lokalna i regionalna. Jednocześnie istnieje wiele czynników determinujących rozwój przedsiębiorczości. Są to zarówno czynniki ulokowane wewnątrz organizacji, jak również czynniki zewnętrzne, na które przedsiębiorca nie ma bezpośredniego wpływu. Rolą samorządów jest wspieranie przedsiębiorczości lokalnej jako jednego z podstawowych elementów poprawy konkurencyjności całego regionu oraz tworzenie dobrych warunków dla ich funkcjonowania, a także atmosfery sprzyjającej zagranicznym przedsiębiorstwom do inwestowania na terenie województwa, jako istotnego czynnika pobudzającego regionalny rozwój gospodarczy.

Każda gospodarka jest otwartym systemem, w skład którego wchodzi wiele podmiotów, wzajemnie się przenikających i uzupełniających. Rozwój regionu zależy w dużej mierze od aktywnej roli samorządów lokalnych. Wpływ samorządów powinien przejawiać się m.in. poprzez działania ułatwiające i upowszechniające dostęp przedsiębiorcom do informacji gospodarczej i doradztwa, zwiększenie dostępności do krajowych i regionalnych funduszy wsparcia, budowę lokalnych i regionalnych instrumentów wsparcia finansowego dla przedsiębiorstw, ale również poprzez wspieranie działań proinnowacyjnych, aktywizację rynku pracy oraz promocję gospodarki regionu. Coraz większą rolę, do-

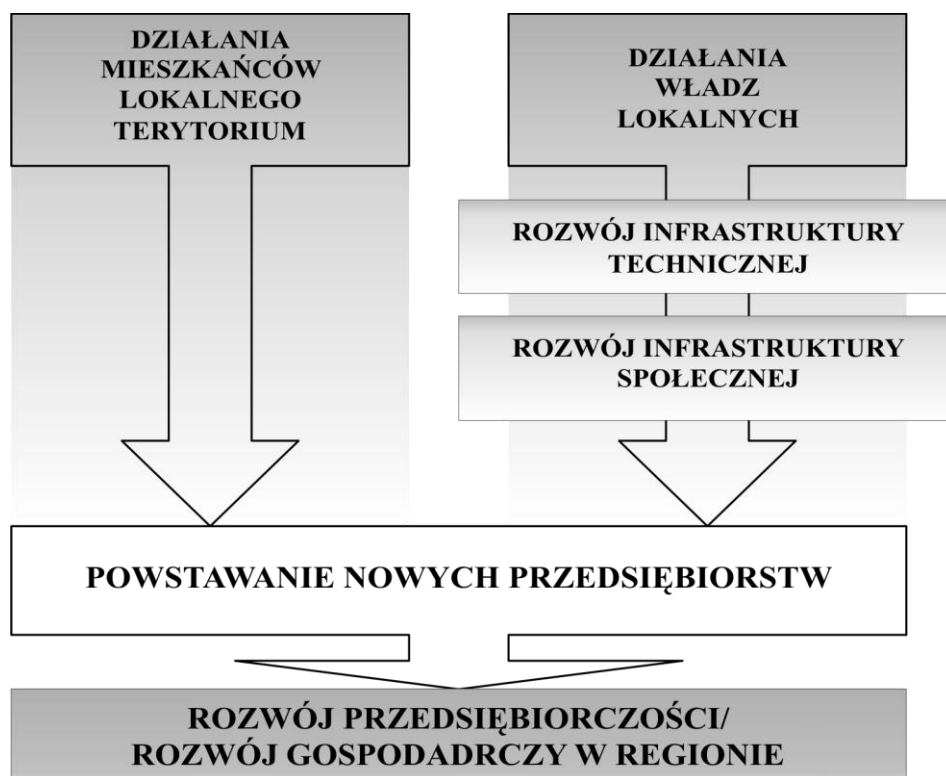
strzeżaną przez przedsiębiorców, odgrywają różne formy stowarzyszeń, dzięki którym ich pozycja negocjacyjna, ale również lobbystyczna jest znacznie silniejsza. W artykule autorka odniosła się do dwóch ważnych obszarów współpracy administracji rządowej i samorządów z przedsiębiorcami, mających istotny wpływ na rozwój gospodarczy w regionie: polityki klastrowej oraz krajowych i regionalnych programów wsparcia przedsiębiorczości.

1. Rola rozwoju przedsiębiorczości w stymulowaniu gospodarki w regionie

Nie przedsiębiorstwa tworzą środowisko lokalne, lecz istnienie środowiska jest warunkiem powstawania przedsiębiorstw. Przedsiębiorczość nie jest naturalną cechą lokalnego terytorium. Każdy region ma w inny sposób rozwiniętą przedsiębiorczość. Wynika to zarówno z otoczenia wewnętrznego, jak i zewnętrznego. Każda gmina, każdy powiat, miasto czy kraj posiada inne bogactwa naturalne, innych sąsiadów, inne władze i innych mieszkańców. Nie ma dwóch regionów bądź terytoriów, na których poziom rozwoju przedsiębiorczości byłby identyczny. Pozytywnym i twórczym zjawiskiem jest obserwowanie gospodarek sąsiadów o wyższej stopie zamożności, ale zanim model gospodarki zostanie przetransformowany i zaadaptowany, musi zostać dokładnie przeanalizowany.

O rozwoju przedsiębiorczości decyduje wiele czynników, ale są to w większości przypadków czynniki określające rozwój całej gospodarki narodowej. Przede wszystkim jest to administracja centralna i lokalna, która prowadzi politykę sprzyjającą rozwojowi biznesu lub, wręcz przeciwnie, hamuje ją. Może się to przejawiać w stopniu otwarcia na zewnętrznych inwestorów bądź poprzez stosowanie takich uregulowań prawnych, które będą zachęcały lokalną społeczność do zakładania własnych przedsiębiorstw.

Przedsiębiorczość może być rozpatrywana na wielu płaszczyznach: jako cecha charakteru, zdolność do określonego działania, funkcja, innowacyjność. Kwestia przedsiębiorczości może zostać przedstawiona w odniesieniu do kryterium terytorium. Przedsiębiorczość mieszkańców danego terytorium, czyli przedsiębiorczość lokalna, jest stymulatorem wzrostu gospodarczego i czynnikiem dominującym w rozwoju gospodarki całego kraju.

Rys. 1. Działania i podmioty mające wpływ na rozwój lokalnej przedsiębiorczości

Źródło: opracowanie własne.

Przedsiębiorczość lokalną można określić jako takie działania podmiotów funkcjonujących na danym lokalnym terytorium, które prowadzą do powstawania nowych przedsiębiorstw na jego terenie, co powoduje rozwój gospodarczy na tym terytorium, a przez to podwyższenie stopy życiowej jego mieszkańców, oraz takie działania władz lokalnych oraz środowisk okołobiznesowych, które stymulują powstawanie nowych przedsiębiorstw oraz rozwój infrastruktury technicznej i społecznej¹. Zależności te przedstawiono na rysunku 1.

Celem polityki rządu wobec małych i średnich przedsiębiorców jest pobudzenie aktywności tego sektora, zapewniając zatrudnienie oraz wzrost jego

¹ M. Saar, *Jak samorządy lokalne mogą wspierać rozwój przedsiębiorczości*, Warszawa 2011, s. 12.

konkurencyjności i zdolności do funkcjonowania na jednolitym rynku Unii Europejskiej.

W Polsce istnieją różne programy, mające na celu wsparcie przedsiębiorstw. Są one realizowane przez instytucje pozabankowe i banki, ośrodki wspierania przedsiębiorczości, fundusze i fundacje rozwoju przedsiębiorczości, inkubatory przedsiębiorczości, centra i parki technologiczne, fundusze poręczeniowe, które w coraz szerszym zakresie przyczyniają się do rozwoju przedsiębiorczości w Polsce, a także klastry oraz instytucje samorządowe, które realizują regionalne i centralne programy służące rozwojowi przedsiębiorczości².

2. Inicjatywy klastrowe jako efektywny instrument wspierania rozwoju przedsiębiorczości

Klaster to forma pozytywnego lobbingu, siły przedsiębiorców, którzy posiadają wspólne interesy. Zidentyfikowanie potrzeb może być zaczątkiem inicjatywy zrzeszania się w stowarzyszenia klastrowe. Klaster został zdefiniowany jako geograficzne skupisko wzajemnie powiązanych firm, wyspecjalizowanych dostawców, jednostek świadczących usługi, firm działających w pokrewnych sektorach i związanych z nimi instytucji w poszczególnych dziedzinach, jednocześnie współdziałających i konkurujących ze sobą³. Mówiąc o polityce klastrowej w regionie, warto też przytoczyć definicję inicjatywy klastrowej jako formy organizacyjnej, gromadzącej kluczowych graczy klastra na rzecz jego rozwoju. Jest to również pewna formuła partnerstwa, która służy uzgadnianiu, a następnie wdrażaniu działań istotnych dla rozwoju danego skupiska firm i instytucji otoczenia⁴.

Tworzenie warunków do współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami danego sektora jest jednym z najefektywniejszych instrumentów wspierania małej i średniej przedsiębiorczości. Stworzenie sieci przedsiębiorstw pozwala m.in. na ścisłą, dobrowolną i świadomą współpracę firm, co przyczynia się do znacz-

² A. Badach, M. Szejba, *Fundusze mikropożyczkowe i poręczeniowe – pozabankowe formy wspomagania małych firm w dostępie do zewnętrznych źródeł finansowania w województwie zachodniopomorskim*, w: *Uwarunkowania rynkowe rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw*, red. A. Bielawska, Szczecin 2005.

³ *Kierunki i założenia polityki klastrowej w Polsce do 2020 roku, Rekomendacje Grupy roboczej ds. polityki klastrowej*, red. M. Dzierżanowski, Warszawa 2012, za M. Porter, *The Competitive Advantage of Nations*, 1986.

⁴ *Kierunki i założenia polityki klastrowej...*

nych korzyści z tytułu obniżenia kosztów zakupu surowców, uzyskania lepszych warunków sprzedaży swoich wyrobów oraz pełniejszego i szybszego dostępu do informacji⁵.

W województwie zachodniopomorskim funkcjonuje kilka inicjatyw klastrów. Są to: Zachodniopomorski Klaster Chemiczny „Zielona Chemia”, Zachodniopomorski Klaster Morski, Klaster ICT Pomorze Zachodnie, BTT (Budownictwo – Transport – Turystyka), Transgraniczny Klaster Turystyczny. Szlak wodny Berlin – Szczecin – Bałtyk, Klaster Morski Pomorza Zachodniego, Klaster Metalowy Metalika, Klaster Drzewno-Meblarski, Zachodniopomorskie Drewno i Meble, Klaster Rybny⁶, Zachodniopomorski Szlak Żeglarski, Klaster branży uzdrowskiej w Kołobrzegu, Klaster Stowarzyszenia Przetwórców Szkła Budowlanego, Klaster Budowlany, Zachodniopomorski Klaster Bioenergii Odnawialnej w Szczecinie, Klaster Agroenergetyki Zielona Lokomotywa (Recz), Klaster Dizajnerski, Klaster Kultury, Inicjatywa klastrów branży spożywczej⁷.

Niektóre z nich prowadzą aktywne działania mające na celu rozwój zarówno geograficzny, jak i związany ze wdrażaniem nowych technologii, inne nie funkcjonują w ogóle m.in. z powodu braku zainteresowania samych przedsiębiorców określonych branż, braku lidera będącego koordynatorem klastra⁸ czy z powodu kwestii dotyczących finansowania.

Klasy w województwie zachodniopomorskim wydają się być rozdrobione i powielające swoje zadania. Przykładem może być Klaster Morski Po-

⁵ Por. S. Jankiewicz, *Wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw jako priorytet polityki gospodarczej*, Poznań 2004, s. 117 i n.

⁶ *Klasy w województwie zachodniopomorskim*, Publikacja PARP „Polskie klasy i polityka klastrów”, Warszawa 2012.

⁷ P. Niedzielski, M. Frankowska, *Współpraca klastrów województwa zachodniopomorskiego z jednostkami naukowymi*, Konferencja PARP „Rola klastrów w obszarach transgranicznych”, Szczecin, 31.05.2012.

⁸ Koordynator klastra to podmiot (stąd także określenie organizacja klastrów), który organizuje i animuje rozwój interakcji, powiązań i współpracy w klastrze, a także świadczy wyspecjalizowane usługi na rzecz firm i innych podmiotów działających w danym skupisku. W początkowych fazach rozwoju współpracy wspomniane funkcje pełni często nie instytucja, ale konkretna osoba określana jako animator klastra. Jest to osoba wywodząca się ze sfery biznesu, administracji lub instytucji otoczenia, która ma pewną wizję rozwijania współpracy i budowania przyszłości danego skupiska firm i podmiotów. Często dla rozwoju inicjatywy klastrów potrzebne jest zetknięcie się kilku liderów. W późniejszej, bardziej sformalizowanej fazie rozwoju liderzy ci tworzą najczęściej radę klastra, na poziomie operacyjnym pojawia się zaś osoba nazywana koordynatorem lub menedżerem klastra. Najczęściej jest ona zatrudniona w wyspecjalizowanej organizacji klastrów (nazywanej także koordynatorem klastra), przy czym organizacja ta może zatrudnić także większą liczbę osób. Za: *Kierunki i założenia polityki klastrów...*, s. 13.

morza Zachodniego oraz Zachodniopomorski Klaster Morski. Obydwa działają w szeroko pojętej branży morskiej.

Klaster Morski Pomorza Zachodniego jest powiązaniem kooperacyjnym podmiotów branży morskiej z terenu województwa zachodniopomorskiego. Misją klastra jest zbudowanie trwałych więzi i wypromowanie nowego wizerunku zintegrowanego i innowacyjnego środowiska interesów morskich poprzez harmonizację działań na rzecz wzmocnienia międzynarodowej pozycji konkurencyjnej regionalnych podmiotów branży morskiej

Drugi z nich, Klaster Morski, powstał w wyniku oddolnej inicjatywy firm branży stoczniowej w celu wspierania rozwoju gospodarki morskiej poprzez tworzenie sieci współpracy przedsiębiorstw, samorządu terytorialnego, wyższych uczelni i instytucji otoczenia biznesu⁹.

Pomimo że reprezentanci, organizatorzy obu klastrów mówią o różnych interesach grup i innej genezie ich powstania, to jednak tworzenie podobnych organizacji w tej samej branży powoduje ograniczenie możliwości ich rozwoju.

Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku inicjatyw w branży drzewnej. We wschodniej części województwa zostały powołane: Klaster Drzewno-Meblarski i Zachodniopomorskie Drewno i Meble. Klaster drzewno-meblarski jest tworzony także przy udziale Regionalnego Centrum Innowacji i Transferu Technologii Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego. Inicjatywa klastrowa branży drzewnej w województwie zachodniopomorskim została przedstawiona również przez Instytut Rozwoju Regionalnego.

Mnogość podobnych inicjatyw świadczy z jednej strony o potencjale regionu w konkretnych branżach, z drugiej strony o braku spójności i właściwej komunikacji pomiędzy inicjatorami podobnych działań¹⁰. Ponadto, wiele inicjatyw zawiązuje się, ale niestety ich działania nie są kontynuowane.

Wspólne interesy mogą odnaleźć również Klaster Dizajnerski i Klaster Kultury, a także Zachodniopomorski Szlak Żeglarski, Klaster branży uzdrowskiej w Kołobrzegu i Transgraniczny Klaster Turystyczny. Szlak wodny Berlin – Szczecin – Bałtyk. Powielanie podobnych inicjatyw mogło wynikać poza właściwą komunikacją również z możliwości dofinansowania działalności w ramach funduszy europejskich (Programy Operacyjne Innowacyjna Gospodarka i Rozwój Polski Wschodniej).

⁹ *Klasy w województwie zachodniopomorskim...*

¹⁰ Por. M. Saar, *Jak samorzady lokalne...*

Na poziomie regionalnym klastry mogły ubiegać się o dofinansowanie w ramach regionalnych programów operacyjnych (RPO). Część regionów w dokumentach RPO dokonała szczegółowych zapisów, które wskazywały na możliwość wspierania sformalizowanych klastrów ze środków pochodzących z funduszy europejskich (świętokrzyskie, wielkopolskie, mazowieckie, warmińsko-mazurskie). Wiele województw połączyło działania wspierające klastry z innymi działaniami mającymi na celu wspieranie przedsiębiorczości, instytucji otoczenia biznesu lub budowanie relacji pomiędzy przedsiębiorstwami a sferą B + R. W przypadku województwa zachodniopomorskiego nie ma zapisów mówiących wprost o możliwości wspierania inicjatyw klastrowych i klastrów.

Pomimo że w województwie zachodniopomorskim nie takiego zapisu w RPO, realizowane jest przedsięwzięcie „Transfer wiedzy w regionie poprzez rozwój sieci współpracy w województwie zachodniopomorskim”, w ramach którego utworzono Regionalne Centrum Klasteringu oraz Branżowe Centra Kompetencji dla branży chemicznej, spożywczej, drzewno-meblarskiej, informatycznej oraz budowlanej¹¹. Głównym zadaniem projektu było utworzenie i rozwijanie regionalnej sieci współpracy pomiędzy dostawcami technologii a ich odbiorcami, czyli pomiędzy uczelniami wyższymi a przedsiębiorstwami. Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego miał na celu podniesienie poziomu konkurencyjności i innowacyjności województwa zachodniopomorskiego¹².

Inicjatywa tworzenia klastrów powinna być tworzona na poziomie przedsiębiorców. Przedsiębiorcy działając w danym sektorze w naturalny sposób, konkurują ze sobą, ale istnieje również wiele obszarów możliwej współpracy. Wspólny głos w dyskusji zwiększa siłę przedsiębiorców w forsowaniu swoich interesów, które nie zakłócają zasad konkurencyjności, ale mogą być niedostrzegane, jeśli są formułowane poprzez pojedyncze podmioty.

Analizując politykę klastrową w innych krajach europejskich – praktyką jest tworzenie klastrów oraz podstawowe finansowanie ich działań statutowych poprzez same przedsiębiorstwa, będące ich członkami, a podmioty administracji rządowej i samorządowej powinny wspierać politykę tworzenia klastrów oraz tworzyć możliwości ich rozwoju.

Obecnie trwają w Polsce dyskusje na temat przyszłej polityki klastrowej. *Kierunki i założenia polityki klastrowej w Polsce do roku 2020* zostały opracowe-

¹¹ *Kierunki i założenia polityki klastrowej...*, s. 27.

¹² http://www.not-koszalin.org/projekt_8_2_2.php.

wane przez zespół ekspertów i przedstawione przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości. Wspieranie klastrów powinno być realizowane w obszarach działalności badawczo-rozwojowej (B + R), wsparcia międzynarodowej ekspansji przedsiębiorstw, rozwoju jakości kapitału ludzkiego w przedsiębiorstwach, stymulowania współpracy branżowej, powstawania nowych przedsiębiorstw. Wsparcie powinno być skierowane szczególnie do klastrów o największym potencjale konkurencyjnym. Ich selekcja powinna więc skutkować koncentracją środków publicznych (w tym funduszy z Unii Europejskiej). Strategicznym celem przyszłej polityki klastrowej jest wzmocnienie innowacyjności i konkurencyjności polskiej gospodarki. Cel ten będzie osiągany przez:

- skoordynowanie i skoncentrowanie dostępnego wsparcia publicznego na wybranych klastrach o kluczowym znaczeniu i potencjale konkurencyjnym dla gospodarki kraju i poszczególnych regionów,
- szerokie wspieranie rozwoju współpracy, zwiększania interakcji i przepływów wiedzy itp. przez wspieranie koordynatorów klastrów¹³.

W świetle powyższych założeń należy zrewidować politykę klastrową prowadzoną w województwie zachodniopomorskim, gdyż pomimo dużej aktywności niektórych inicjatyw klastrowych, ich rozdrobnienie może doprowadzić do marginalizacji w skali kraju.

3. Krajowe i regionalne programy wsparcia przedsiębiorczości

Adminstracja rządowa, ale również samorządowa na poziomie regionalnym i lokalnym coraz częściej i coraz intensywniej angażuje się w działania mające na celu wspieranie przedsiębiorczości. To przedsiębiorstwa pobudzają lokalny rynek, tworzą miejsca pracy, płacąc podatki, zasilają budżet państwa i gminy, powodują zwiększenie zamożności lokalnego społeczeństwa. Przedsiębiorstwa są kreatorem nowych potrzeb, często komplementarnych do prowadzonej działalności, co powoduje potrzebę tworzenia kolejnych podmiotów gospodarczych. Sektor małych i średnich przedsiębiorców pozwala skutecznie zmniejszać bezrobocie oraz rozpiętość dochodów w społeczeństwie, co przyczynia się do likwidacji ubóstwa.

¹³ *Kierunki i założenia polityki klastrowej...*, s. 4–5.

Samorządy terytorialne powinny dostarczać czytelną informację na temat ulg i zachęt dla potencjalnych inwestorów, przetargów publicznych, procedur prawnych, a także projektów integrujących społeczeństwo lokalne oraz wszelkich innych instrumentów wsparcia przedsiębiorczości.

W 2005 roku z inicjatywy Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych SA (PAIiIZ) zostały stworzone w każdym województwie centra obsługi inwestorów. Celem tej inicjatywy było zapewnienie kompleksowej obsługi przedsiębiorstwom zagranicznym zainteresowanym bezpośrednimi inwestycjami w regionie. Centra są dobrze funkcjonującym narzędziem wspierania przedsiębiorczości m.in. poprzez przyciąganie bezpośrednich inwestycji zagranicznych.

Zadania centrów obsługi inwestorów to przede wszystkim obsługa projektów inwestycyjnych, która obejmuje udzielanie zainteresowanym podmiotom informacji w zakresie uwarunkowań prawnych i gospodarczych w procesach inwestycyjnych, doradztwo inwestycyjne, wsparcie i doradztwo w procesie pozyskiwania optymalnej lokalizacji inwestycyjnej, a także współpraca z inwestorem już pozyskanym dla regionu, polegająca na kompleksowej pomocy doradczej w ramach prowadzenia działalności gospodarczej oraz rozbudowy projektów inwestycyjnych (tzw. aftercare). Ponadto zadania COI obejmują promocję potencjału inwestycyjnego regionu oraz poprawę oferty inwestycyjnej¹⁴.

W 2009 roku Ministerstwo Gospodarki podjęło działania mające na celu wsparcie polskich eksporterów poprzez poddziałanie 6.2.1. *Wsparcie dla sieci Centrów Obsługi Inwestorów i Eksporterów (COIE)* Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka na lata 2007–2013. Oznacza to, że na terenie prawie każdego województwa, w tym na terenie województwa zachodniopomorskiego powstało Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów (COIE) w ramach istniejącego już Centrum Obsługi Inwestora.

Projekt utworzenia Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów (COIE) jest odpowiedzią na potrzeby środowiska eksporterów wynikające z braku dostępu do kompleksowych usług informacyjnych w zakresie eksportu oraz prowadzenia inwestycji poza granicami kraju. Rozproszona informacja na temat możliwości eksportowych, a także trudności z pozyskaniem usługi odpowiedniej jakości po przystępnej cenie to główne bariery w rozwoju polskich przedsiębiorstw, szczególnie małych i średnich, które w każdej gospodarce są naj-

¹⁴ http://www.coi.wzp.pl/coi/centrum_obsługi_inwestora.htm.

liczniej reprezentowane. Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów gwarantuje m.in.:

- pozyskiwanie informacji na temat zagranicznych rynków zbytu,
- wyszukiwanie potencjalnych partnerów gospodarczych,
- udzielanie informacji odnośnie do możliwości uzyskania wsparcia na realizację projektów proeksportowych ze środków publicznych,
- udzielanie informacji dotyczących możliwości udziału w zagranicznych targach i misjach gospodarczych,
- współpracę z wydziałami promocji handlu i inwestycji ambasad i konsulatów RP na całym świecie¹⁵.

Przykładem wsparcia finansowego dla przedsiębiorców planujących działania eksportowe jest dostępne w ramach programu operacyjnego województwa zachodniopomorskiego m.in. działanie oś priorytetowa 1. *Gospodarka – Innowacje – Technologie* Działanie 1.3. *Zaawansowane usługi wsparcia dla przedsiębiorstw* Poddziałanie 1.3.2. *Promocja przedsiębiorstw w wymiarze międzynarodowym*¹⁶. Celem tej inicjatywy jest przyspieszenie procesu internacjonalizacji zachodniopomorskich przedsiębiorstw, jak również promocja regionu za granicą poprzez ułatwienie przedsiębiorstwom nawiązywania kontaktów z potencjalnymi kontrahentami z zagranicy oraz rozwoju działalności eksportowej, a także umożliwienie prezentacji oferty przedsiębiorstw podczas imprez targowo-wystawienniczych o międzynarodowym charakterze oraz o istotnym znaczeniu dla polskiej gospodarki¹⁷. W ramach tego poddziałania przedsiębiorcy mogą uczestniczyć w misjach eksportowych, dzięki którym będą mieli możliwość nawiązania bezpośrednich relacji handlowych w ramach spotkań B2B organizowanych z indywidualnymi przedsiębiorcami bądź stowarzyszeniami i izbami handlowymi na świecie.

Ciekawą inicjatywą regionalną, która następnie przerodziła się w ogólnopolską, jest program „Polski Czempion”, który został zainicjowany przez Miasto Wrocław oraz Agencję Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej (ARAW). Program jest rozwijany i koordynowany w całej Polsce przez firmę PwC, a partnerem strategicznym przedsięwzięcia jest PAIiZ. W ramach projektu firmy otrzymują wsparcie od lokalnych władz samorządowych polegające przede

¹⁵ http://www.coi.wzp.pl/coi/biuro_wspierania_przedsiębiorczosci.htm.

¹⁶ Uszczegółowienia Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007–2013 (wersja 6.1), Szczecin 2012.

¹⁷ Informator *Instrument wsparcia eksportu na poziomie regionalnym*, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2011.

wszystkim na promocji ich międzynarodowej działalności oraz na wsparciu w relacjach z lokalnymi instytucjami edukacyjnymi i badawczo-rozwojowymi¹⁸.

W ramach instrumentów wsparcia dla przedsiębiorców na obszarze całego kraju warto wymienić:

- Branżowe projekty promocyjne dotyczące eksportu¹⁹, których celem jest wsparcie przedsięwzięć realizowanych przez grupę co najmniej czterech przedsiębiorców, obejmujących minimum dwie formy działań promocyjnych, takich jak pokazy, degustacje, wystawy, prezentacje, demonstracje, spotkania branżowe, szkolenia i warsztaty realizowane w kraju i za granicą, badania rynku zagranicznego.
- Certyfikaty eksportowe²⁰ przeznaczone dla małych i średnich przedsiębiorców. Działanie obejmuje wspieranie uzyskania certyfikatu wyrobu lub przedłużania ważności certyfikatów, świadectw i atestów wyrobu wymaganych w obrocie towarami na rynkach zagranicznych.
- Przedsięwzięcia promocyjne i wspierające eksport²¹, które dotyczą wspierania organizacji przedsięwzięć promocyjnych, m.in. seminariów, konferencji, zbiorowych pokazów oraz prezentacji.
- Przedsięwzięcia wydawnicze promujące eksport²², mające na celu wspieranie przedsięwzięć wydawniczych, w tym m.in. katalogów, informatorów branżowych, publikacji książkowych oraz materiałów

¹⁸ <http://www.coi.wzp.pl/coi/p-r-m-a-16155/aktualnosci.htm>.

¹⁹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 października 2007 r. w sprawie udzielania pomocy *de minimis* na realizację branżowych projektów promocyjnych w zakresie eksportu lub sprzedaży na Jednolitym Rynku Europejskim (Dz.U. z 2007 r. nr 211, poz. 1542, z późn. zm.).

²⁰ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 października 2007 r. w sprawie udzielania pomocy *de minimis* na uzyskanie certyfikatu wyrobu wymaganego na rynkach zagranicznych (Dz.U. z 2007 r. nr 210, poz. 1522, z późn. zm.).

²¹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 października 2007 r. w sprawie udzielania pomocy *de minimis* na realizację niektórych przedsięwzięć w zakresie promocji i wspierania eksportu lub sprzedaży na Jednolitym Rynku Europejskim (Dz.U. z 2007 r. nr 211, poz. 1544, z późn. zm.).

²² Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 października 2007 r. w sprawie udzielenia pomocy *de minimis* na realizację przedsięwzięć wydawniczych, promujących eksport lub sprzedaż na Jednolitym Rynku Europejskim (Dz.U. z 2007 r. nr 211, poz. 1543, z późn. zm.).

promocyjnych i informacyjnych na nośnikach elektronicznych, promujących eksport²³.

Podsumowanie

Zależności pomiędzy administracją samorządową i przedsiębiorcami odgrywają znaczącą rolę w procesie dążenia do zrównoważonego rozwoju lokalnego. Rozwój gospodarczy regionów jest ściśle związany z rozwojem przedsiębiorstw działających na ich terenie oraz w dużej mierze zależy od skuteczności oddziaływania jednostek samorządu terytorialnego. Przedstawione formy współpracy samorządów i przedsiębiorców są tylko wybranymi, które wydają się istotne z punktu widzenia rozwoju regionalnego i lokalnego. Rozwój klastrów, pomimo że powstających z inicjatywy przedsiębiorców, uzależniony jest od polityki rządu i samorządów głównie w zakresie wsparcia finansowego, a instrumenty stosowane przez samorzady lokalne mające na celu wspieranie działań eksportowych mają bezpośredni wpływ na rozwój lokalnej przedsiębiorczości.

THE COOPERATION OF LOCAL GOVERNMENTS AND ENTREPRENEURS – AN OPPORTUNITY FOR ECONOMIC DEVELOPMENT IN THE REGION

Summary

The role of local authorities is to promote entrepreneurship as one of the key elements to improve the competitiveness of the region and create favorable conditions for their operation. In the article the author mentions about two important areas of cooperation of local governments and business, which have a significant impact on economic development in the region: regional cluster policy and entrepreneurial support programs.

Translated by Małgorzata Saar

²³ Instrumenty umiędzynarodowienia działalności przedsiębiorców, Departament Instrumentów Wsparcia, Warszawa 2010.